

Současné demografické parametry venkovských a městských obcí v České republice

Current demographic parameters of rural and urban municipalities in the Czech Republic

Jitka Rychtaříková

**Katedra demografie a geodemografie
Department of Demography and Geodemography
Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy
Faculty of Science, Charles University**

Albertov 6, 128 43 Praha

rychta@natur.cuni.cz +420 221951420

**Prague Social Europe Conference 2017
Globalizace a evropská soudržnost
27.-28.4. 2017**

Definice

Definition

Veškeré údaje se týkají všech obyvatel, kteří mají v ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na státní občanství.

All data refer to the resident population of the Czech Republic, regardless of citizenship.

Český statistický úřad: město – obce s počtem obyvatel 2 000+
venkov obce s počtem obyvatel -1 999

Czech Statistical Office: urban municipality: 2 000+ population
rural municipality: -1 999 population

Velikostní kategorie obcí – Municipality size

	-	499
	500	- 999
	1000	- 1999
Venkov Rural (- 1999)	2000	- 4999
Město Urban (2000 +)	5000	- 9999
	10000	- 19999
	20000	- 49999
	50000	- 99999
	100000	+

Poválečný vývoj počtu obcí na základě dat sčítání lidu domů a bytů

Post-war development of the number of municipalities according to the data of Population and Housing censuses

Velikostní skupina obce (počet obyvatel) <i>Population size of municipality</i>	Rok sčítání <i>Census year</i>						
	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
	Počet obcí <i>Number of municipalities</i>						
-199	4 163	2 018	1 490	528	1 328	1 661	1 531
200–499	4 204	3 341	2 805	1 535	1 955	2 041	1 997
500–999	1 825	1 876	1 794	1 345	1 224	1 280	1 336
1000–1999	734	853	800	705	647	652	720
2000–4999	374	436	400	390	347	363	402
5000–9999	91	115	120	136	131	130	135
10000–19999	37	51	59	78	71	68	68
20000–49999	22	24	26	39	41	41	44
50000–99999	5	8	13	17	17	17	12
100000+	4	4	4	5	7	5	6
Celkem Total	11 459	8 726	7 511	4 778	5 768	6 258	6 251
-1999	10 926	8 088	6 889	4 113	5 154	5 634	5 584
2000-100000+	533	638	622	665	614	624	667
% (-1999)	95,3	92,7	91,7	86,1	89,4	90,0	89,3

Počet obcí se v čase snižoval, ale podíl venkovských obcí se téměř neměnil.

The number of municipalities decreased over time while the percentage of rural municipalities remained almost the same.

Poválečný vývoj obyvatel v obcích na základě dat sčítání lidu domů a bytů

Post-war population development of municipalities according to the data of Population and Housing censuses

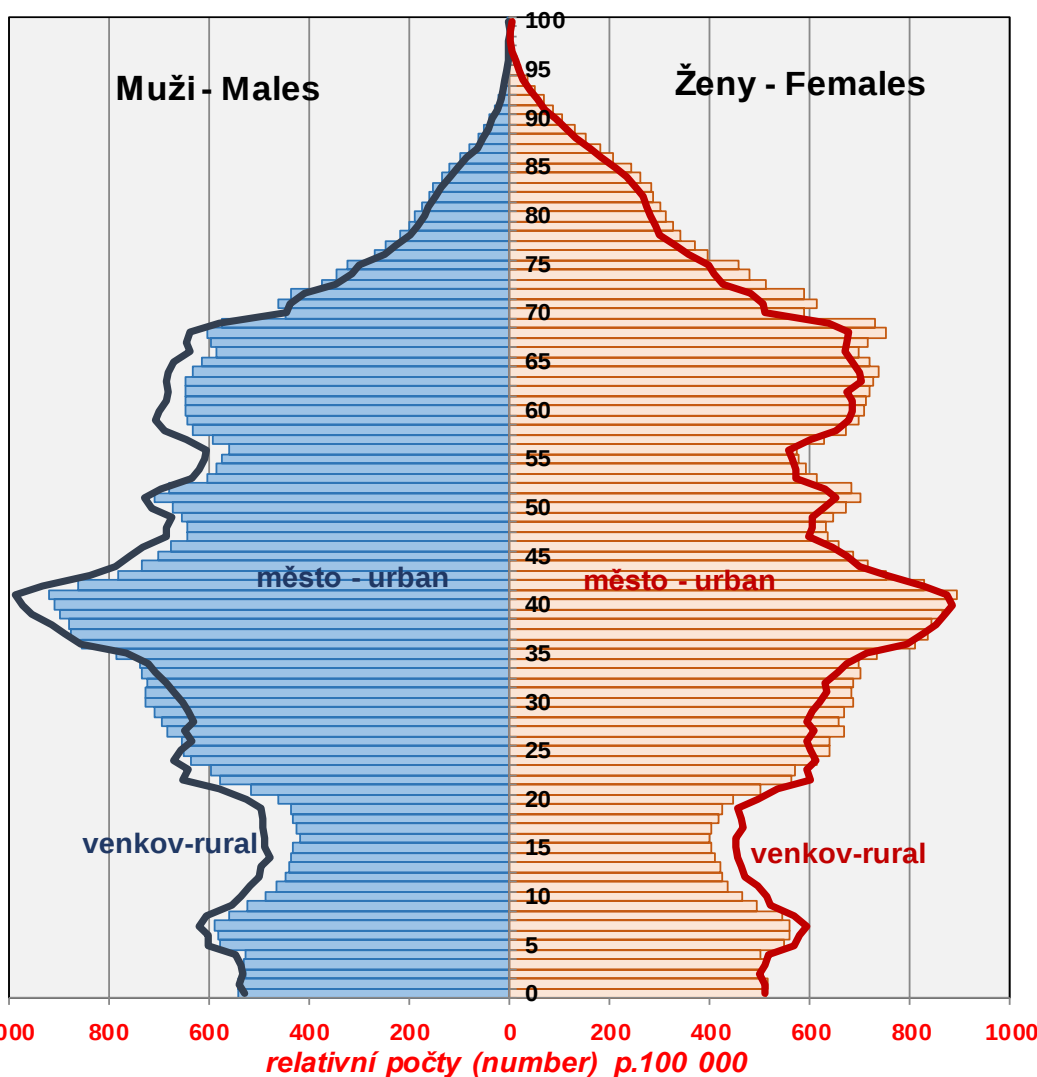
Velikostní skupina obce (počet obyvatel) <i>Population size of municipality</i>	Rok sčítání <i>Census year</i>						
	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
	Počet obyvatel <i>Population</i>						
-199	515 431	282 014	204 860	75 027	167 850	205 095	190 509
200-499	1 327 396	1 084 196	927 120	525 952	640 038	663 416	653 356
500-999	1 255 793	1 309 997	1 249 091	951 831	855 894	893 592	940 142
1000-1999	994 300	1 162 774	1 089 654	971 552	892 605	903 757	1 002 103
2000-4999	1 133 775	1 322 351	1 203 508	1 183 218	1 054 182	1 118 510	1 228 315
5000-9999	634 600	799 221	843 859	947 218	911 130	898 301	933 230
10000-19999	525 698	701 883	818 892	1 106 527	998 055	965 102	956 108
20000-49999	683 816	742 470	753 165	1 148 423	1 198 617	1 220 039	1 329 002
50000-99999	295 787	475 580	877 037	1 233 644	1 173 489	1 232 360	878 783
100000+	1 529 537	1 691 045	1 840 511	2 148 535	2 410 355	2 129 888	2 325 012
Celkem Total	8 896 133	9 571 531	9 807 697	10 291 927	10 302 215	10 230 060	10 436 560
-1999	4 092 920	3 838 981	3 470 725	2 524 362	2 556 387	2 665 860	2 786 110
2000-100000+	4 803 213	5 732 550	6 336 972	7 767 565	7 745 828	7 564 200	7 650 450
% (-1999)	46,0	40,1	35,4	24,5	24,8	26,1	26,7

Podíl osob ve venkovských obcích se v čase snižoval, v poslední době nepatrně roste.

Percentage of population in rural municipalities has been decreasing; however, recently, it has slightly risen.

ČESKÁ REPUBLIKA (CZECH REPUBLIC) 2015

věk/age	Město/urban		
	Muži	Ženy	Obě pohlaví
	Males	Females	Both sexes
0-14	15,97	14,41	15,17
15-64	68,30	64,08	66,13
65+	15,74	21,51	18,70
Celkem	100	100	100

věk/age	Venkov/rural		
	Muži	Ženy	Obě pohlaví
	Males	Females	Both sexes
0-14	16,28	15,65	15,97
15-64	68,87	64,65	66,77
65+	14,85	19,70	17,26
Celkem	100	100	100

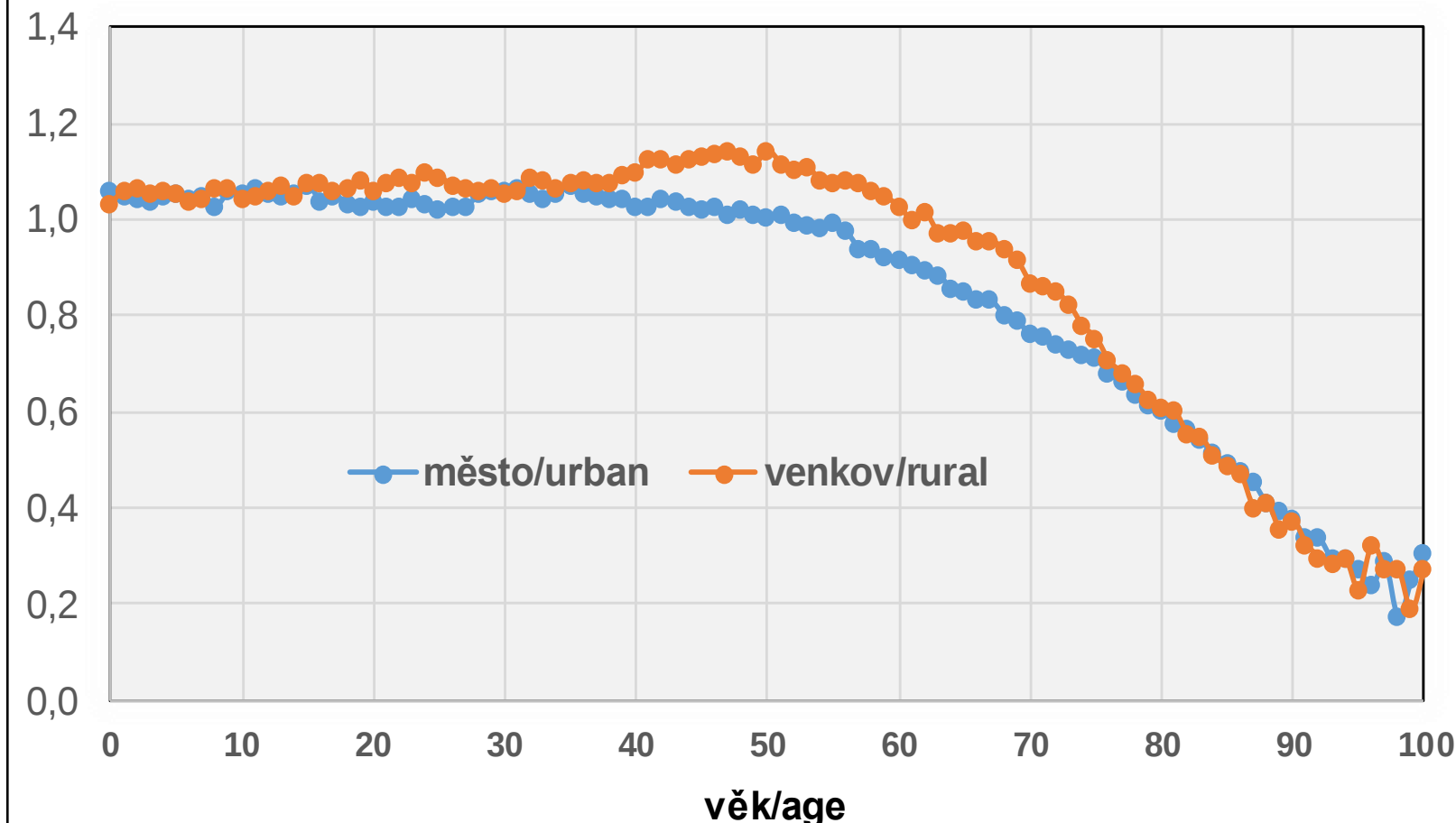
Venkovské obyvatelstvo se málo liší od městského. Pokles počtu živě narozených v 90. letech 20. století byl mírnější na venkově, více žen ve starším věku žije ve městech, muži středního věku jsou relativně čtenější na venkově.

Rural population does not differ much from the urban one. A decrease in the number of live births in the 1990's was less pronounced in villages, older women live more frequently in cities, and adult men are relatively more often represented in rural areas.

Muži/Ženy Males/Females

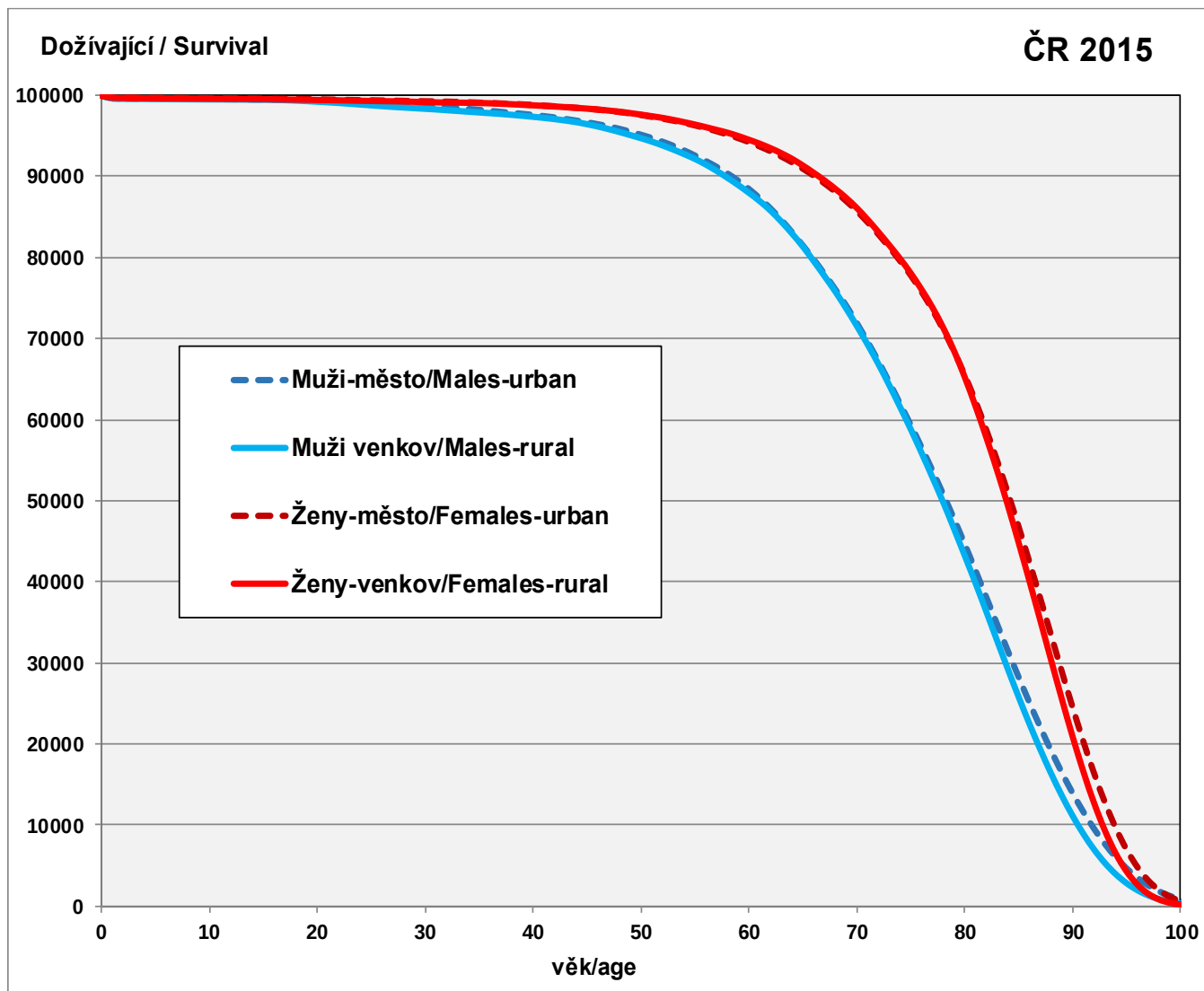
CR 2015

Více mužů než žen středního věku žije na venkově.

Adult men outnumber women in rural areas.

Nepatrně více dožívajících ve vyšším věku lze nalézt v městských obcích.
Slightly higher number of survivals at older age can be seen in urban municipalities.

	e0
Muži město	76,01
Muži venkov	75,35
Ženy město	81,56
Ženy venkov	81,16

Naděje dožití při narození v roce 2015 byla nepatrně kratší ve venkovských obcích.

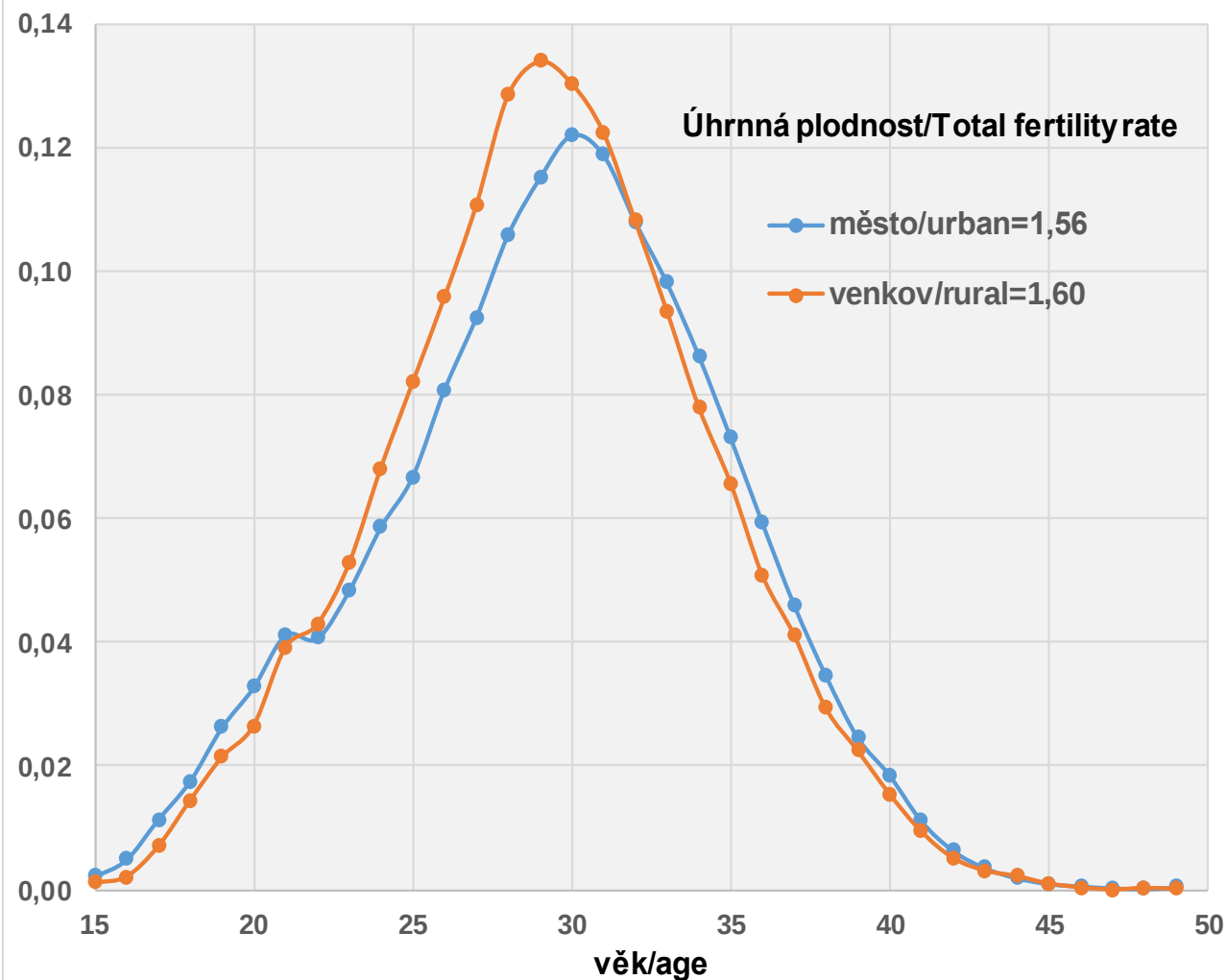
Life expectancy at birth in 2015 was slightly shorter in rural municipalities.

	e65
Muži město	16,18
Muži venkov	15,58
Ženy město	19,40
Ženy venkov	18,87

Rovněž naděje dožití ve věku 65 let v roce 2015 byla nepatrně kratší ve venkovských obcích.

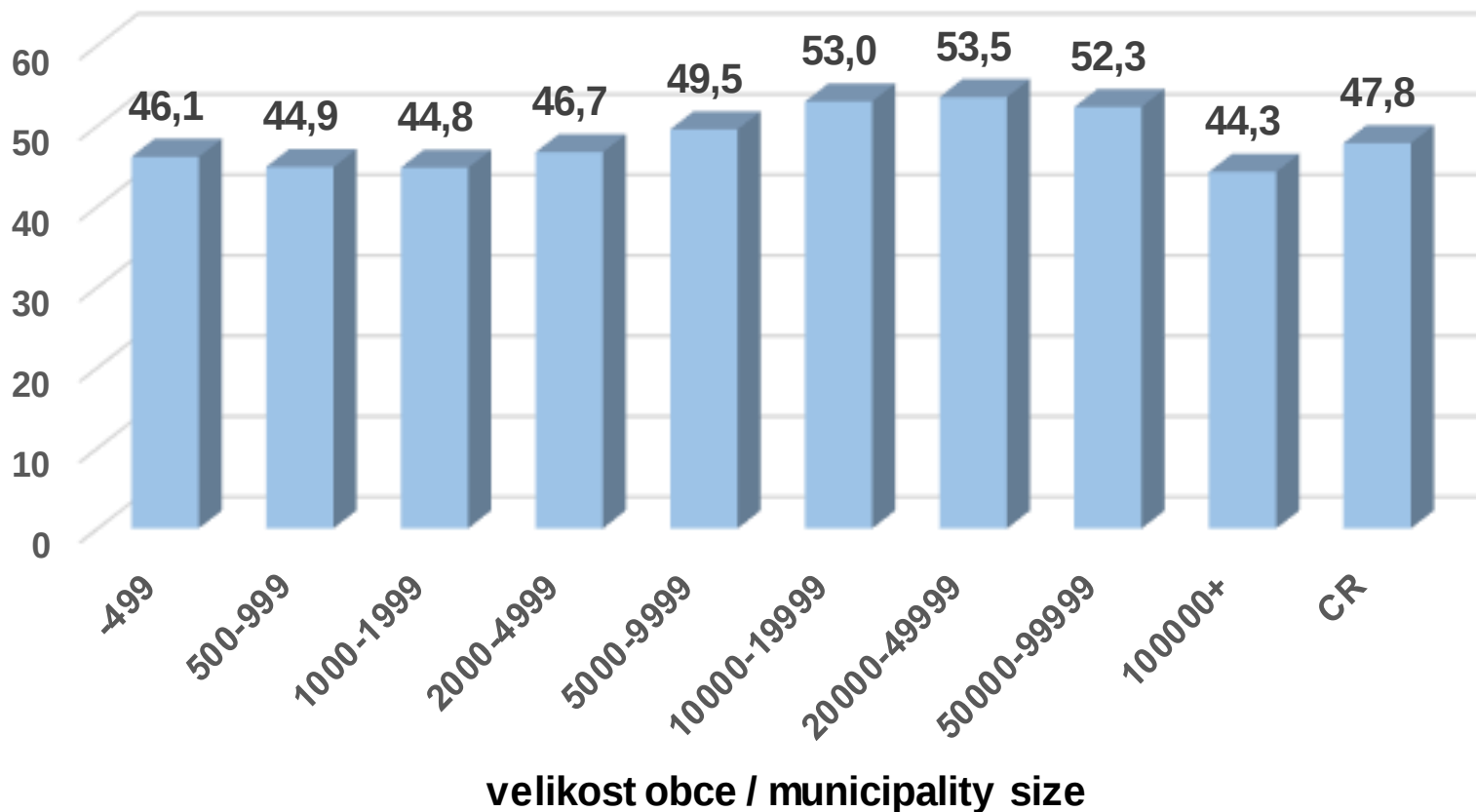
Life expectancy at age of 65 in 2015 was slightly shorter in rural municipalities.

Míry plodnosti podle věku / Age-specific fertility rates

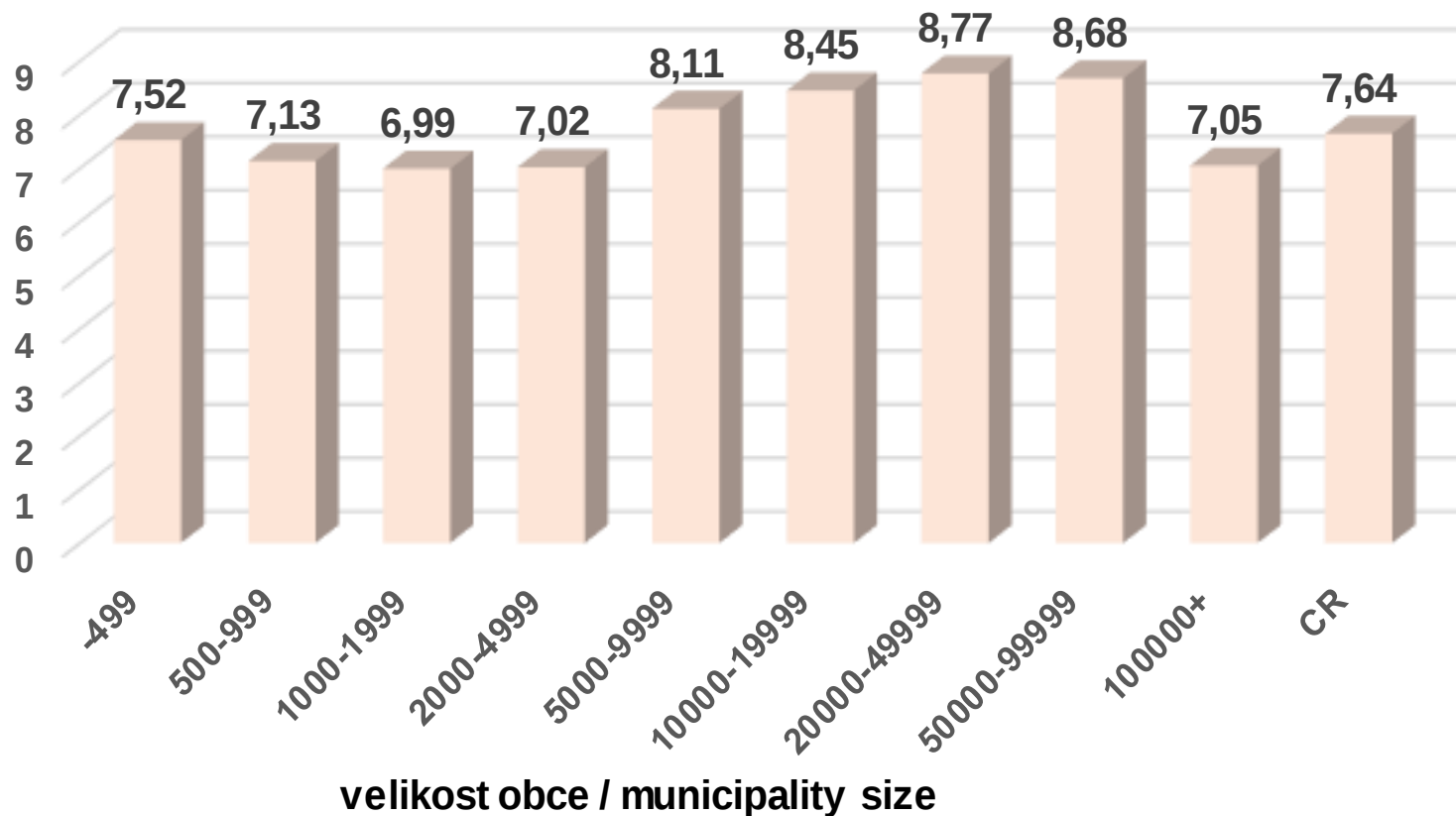
Úroveň plodnosti je na venkově o málo vyšší a v mladším věku.
Fertility level is slightly higher in rural areas and at a younger age.

% dětí živě narozených mimo manželství % of nonmarital livebirths

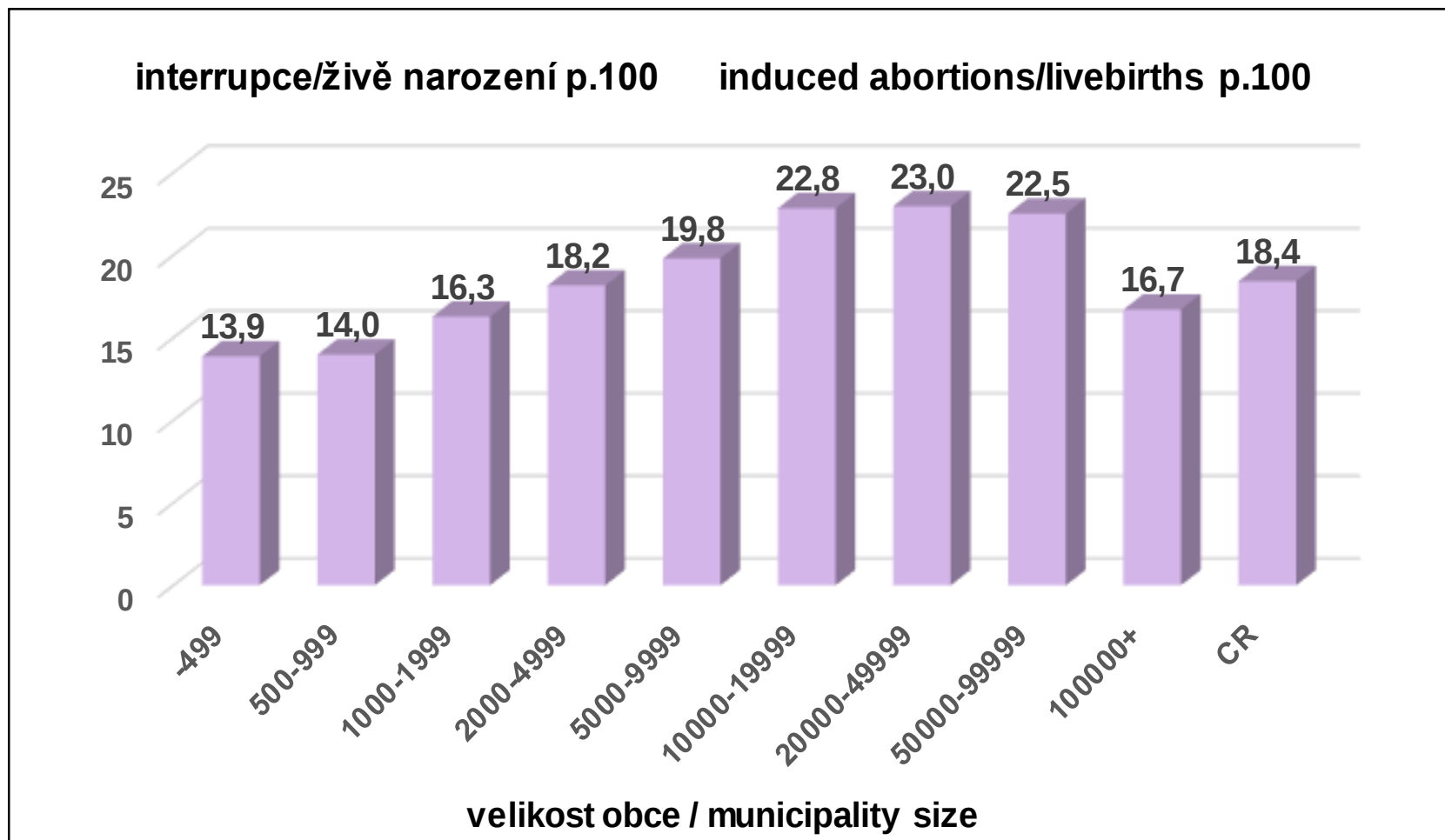
Největší podíl dětí živě narozených mimo manželství není na venkově a v největších městech.
The highest percentage of nonmarital livebirths cannot be found in small municipalities and in the largest cities.

% dětí živě narozených -2499 g % low birthweight livebirths (-2499 g)

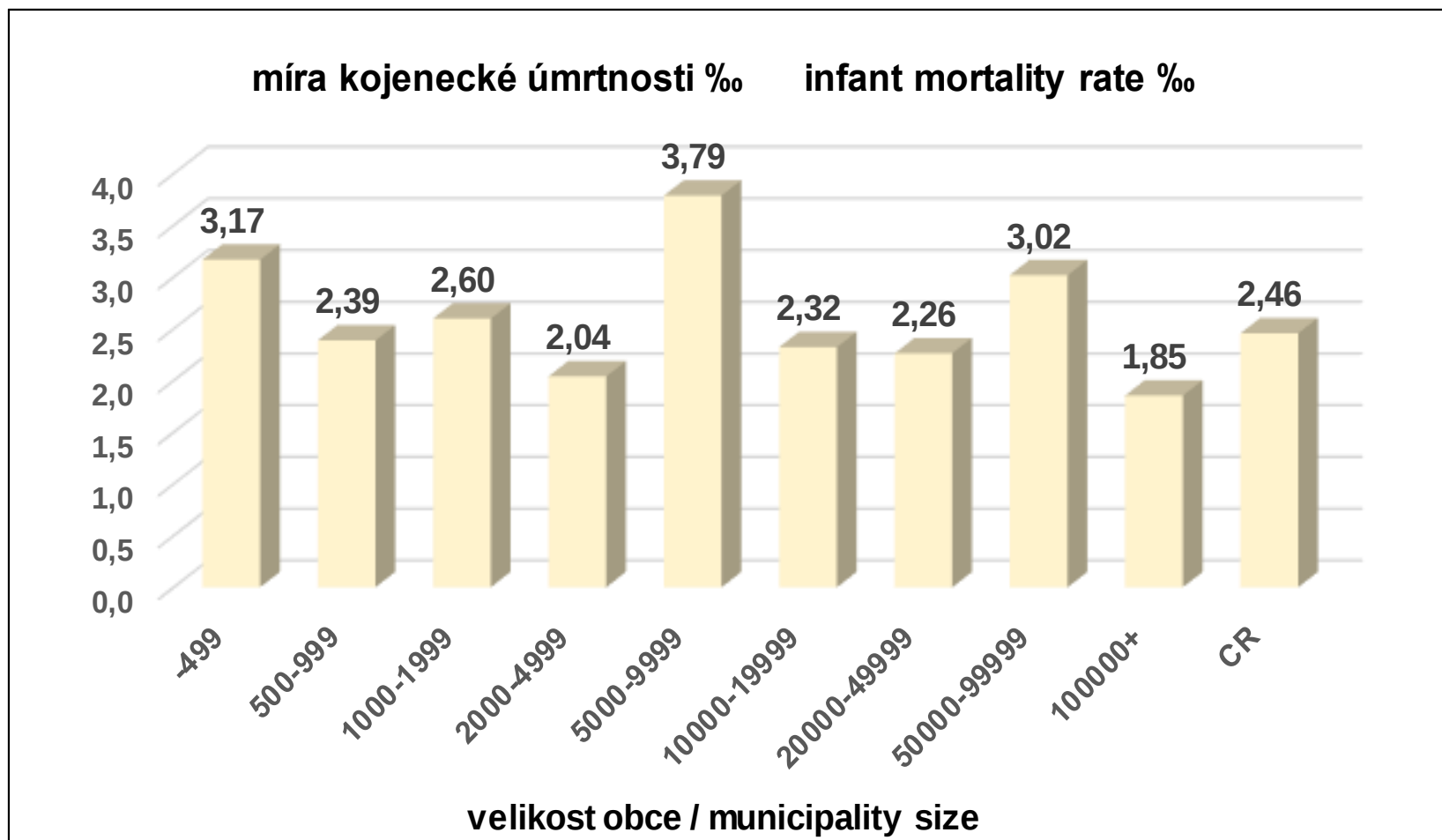
Největší podíl dětí živě narozených s nízkou porodní hmotností není na venkově a v největších městech.

The highest percentage of low birthweight livebirths cannot be found in small municipalities and in the largest cities.

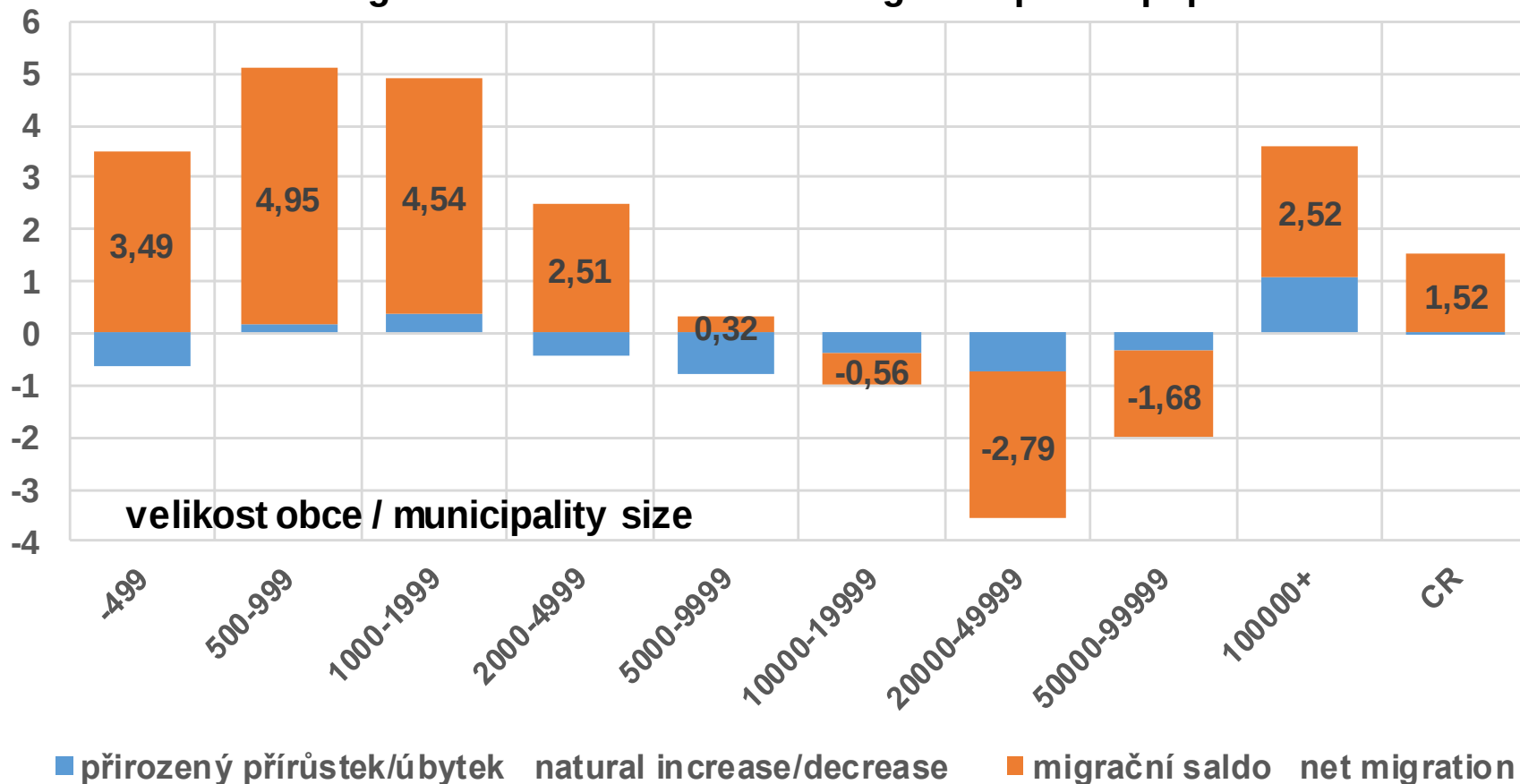
Venkovské obce jsou konzervativější pokud jde o umělé přerušení těhotenství, v největších městech jde pravděpodobně o efektivnější využívání antikoncepce.

Rural municipalities are more conservative regarding induced abortions, in the largest cities, contraception is presumably more efficiently used.

Míra kojenecké úmrtnosti je v České republice v mezinárodním měřítku velmi nízká, diferenciaci podle velikostních kategorií obcí není jednoznačná.

Infant mortality rate is very low from the international perspective, differences among municipalities by size do not show any clear pattern.

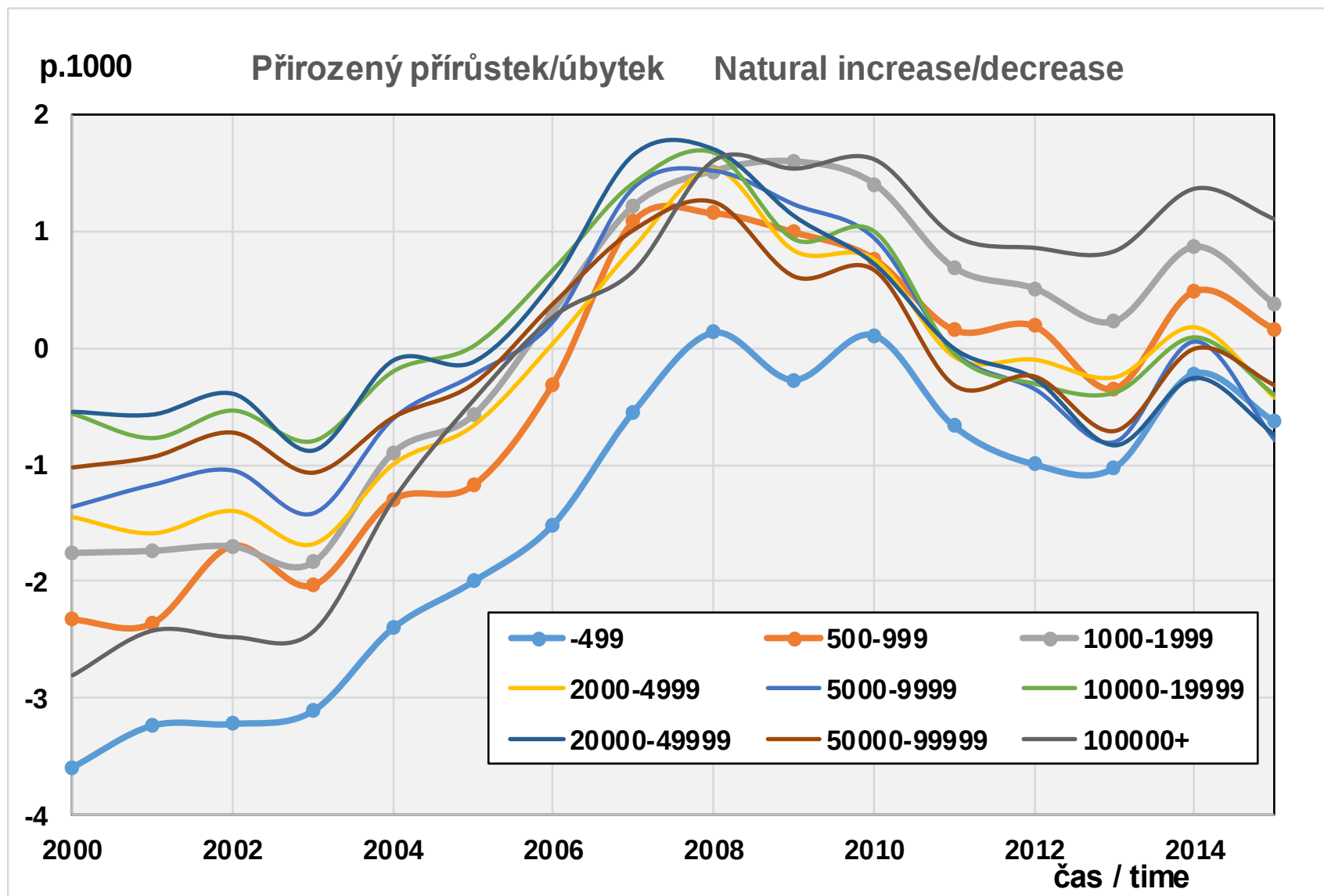
Relativní migrační saldo a relativní přirozený přírůstek/úbytek na 1000 obyvatel
Net migration rate and natural change rate p.1000 population

Venkovské obce mají příznivější migrační saldo, oproti městským.

Rural municipalities experience higher net migration rate when compared to their urban counterparts.

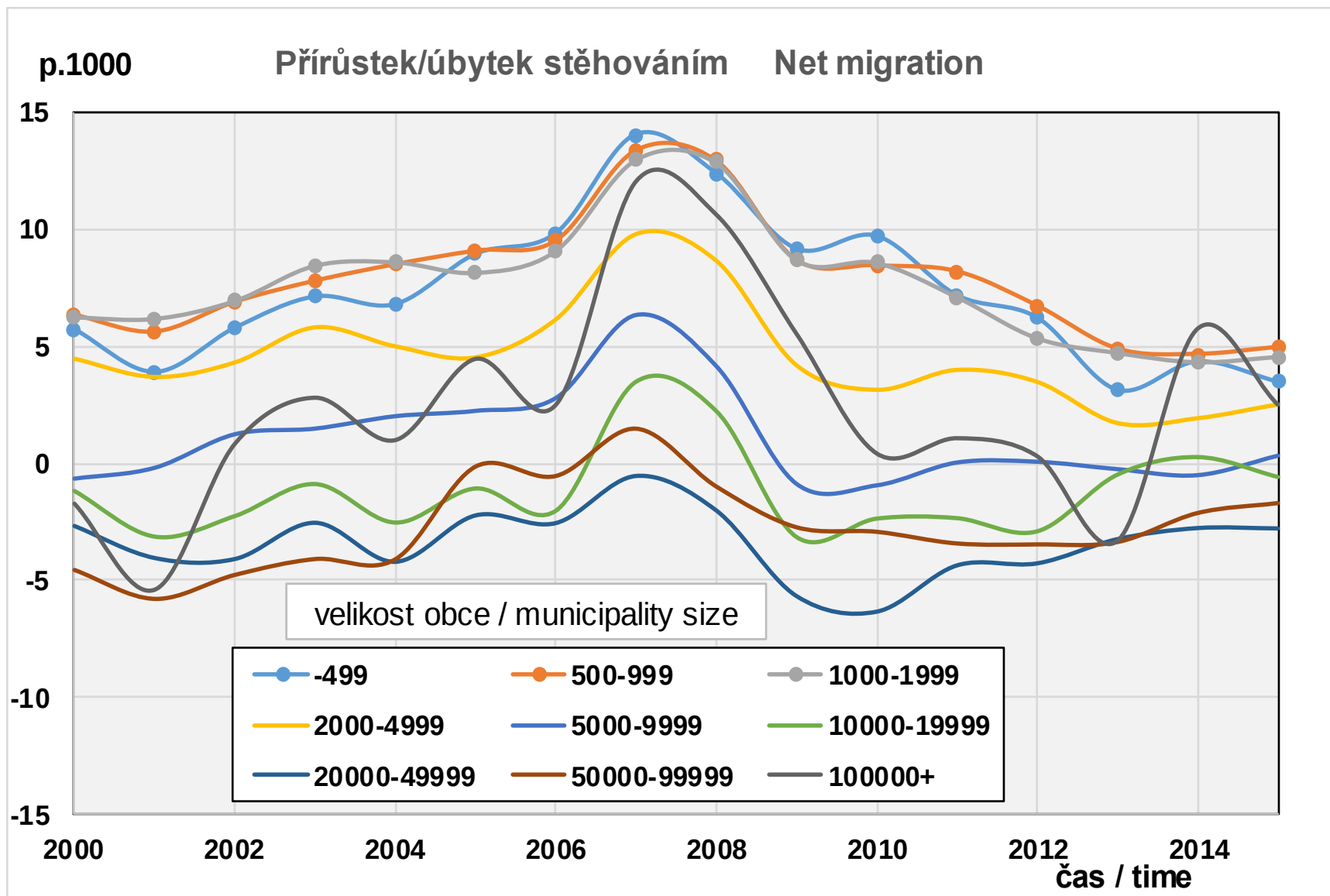
Česká republika 2000-2015

Czech Republic 2000-2015

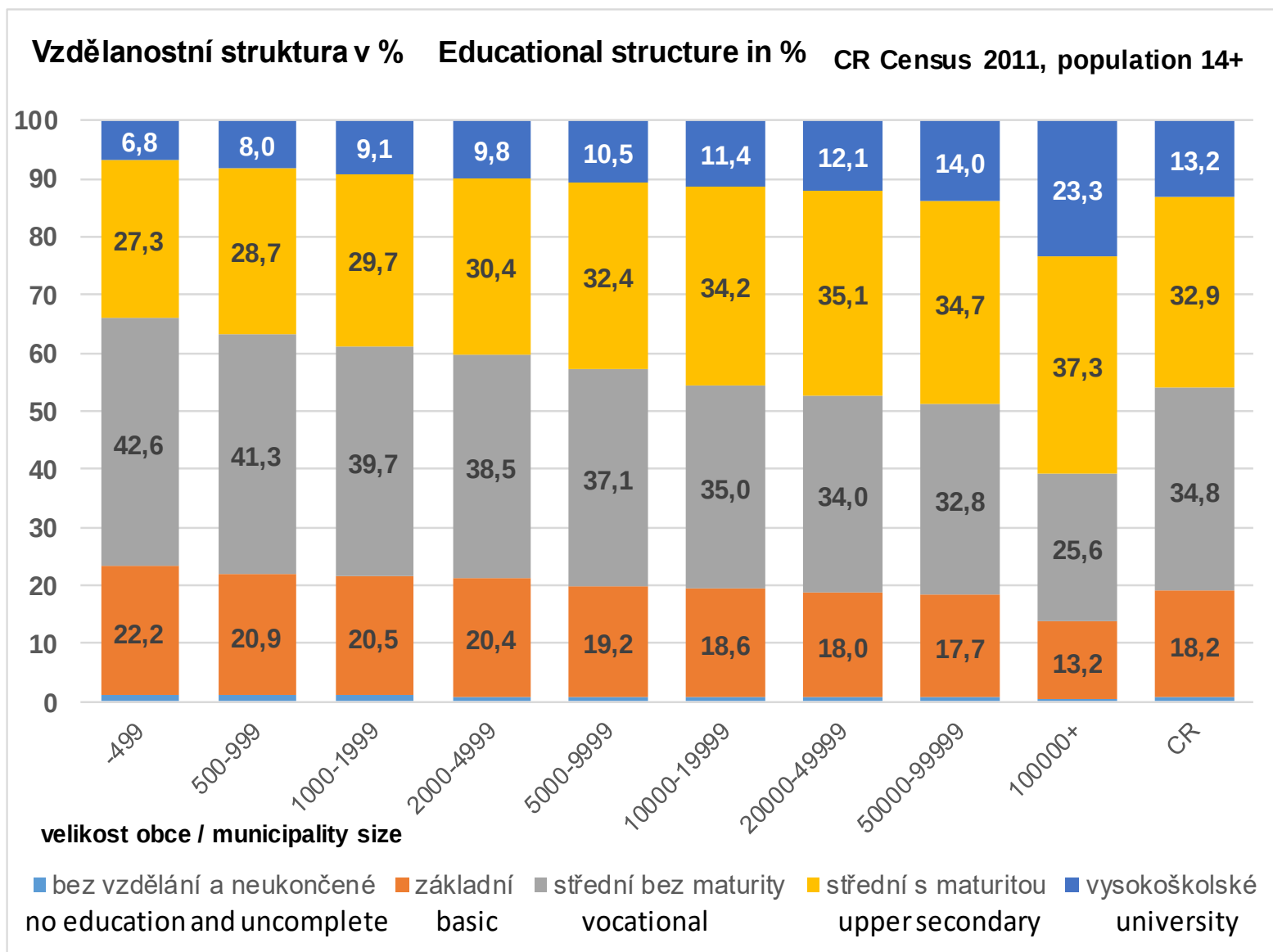
Trendy přirozené měny nemají dnes význam pro populační vývoj, protože hodnoty oscilují kolem nuly.

Trends in natural change rate play minor role in population development due to the oscillation around zero today.

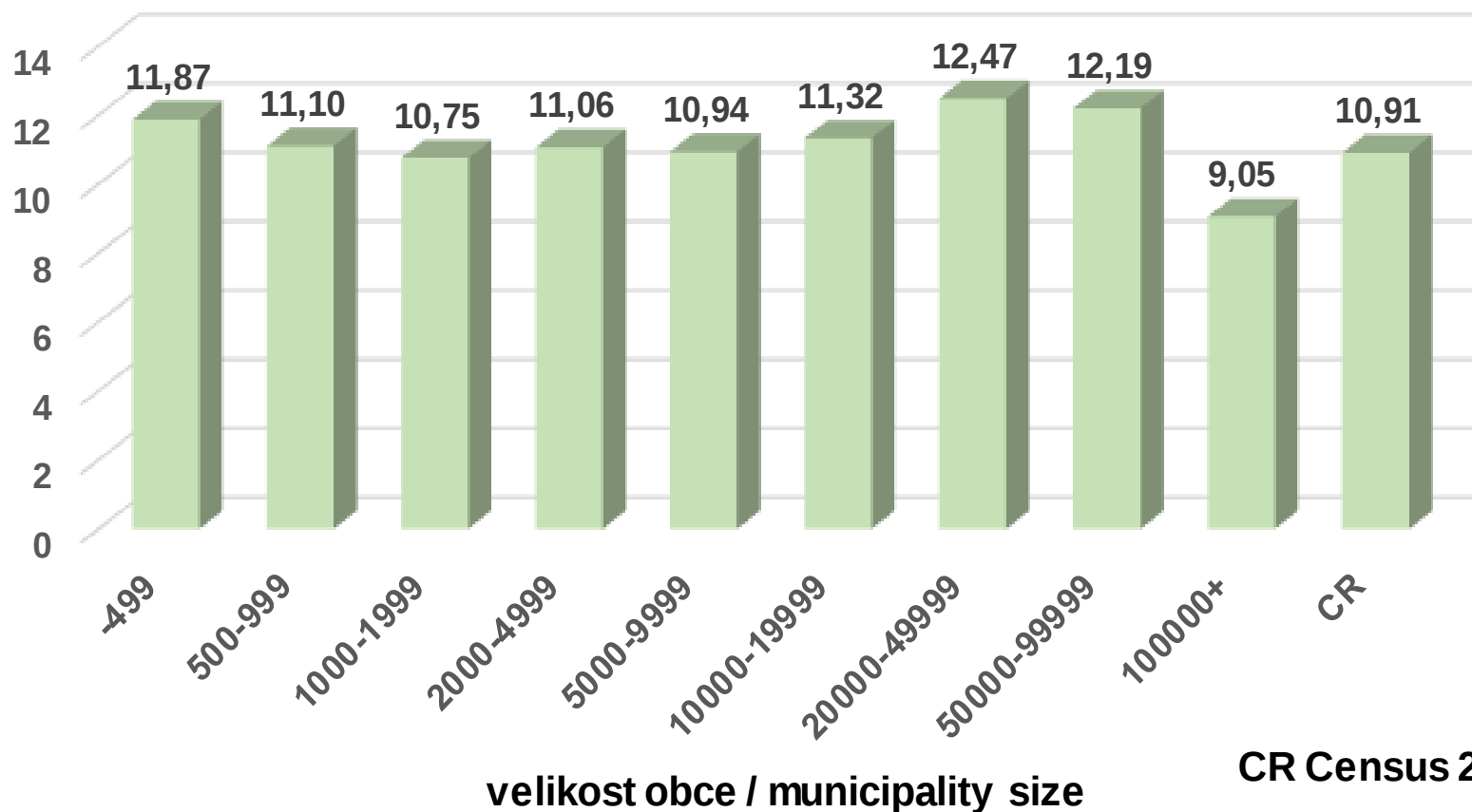
Přírůstek stěhováním ovlivňuje celkovou početnost populace a je zatím nejvyšší v nejmenších obcích.

Net migration impacts the total population size and it is still the highest in rural municipalities.

Vzdělanostní struktura ve venkovských obcích se vyznačuje menším podílem vysokoškoláků.
 Lower percentage of university graduates is observed in rural areas.

% nezaměstnaných z ekonomicky aktivních % of unemployed out of active

Procento nezaměstnaných z ekonomicky aktivních není příliš diferencováno podle velikosti obce.
Percentage of unemployed (out of the economically active population) shows a small differentiation according to the municipality size.

Závěr: Conclusion:

- **Vzdálenosti mezi obcemi nejsou v České republice příliš velké, tudíž izolovaných míst je velmi málo.**
The distances between municipalities are not too large in the Czech Republic. Therefore, isolated areas are rare.
- **Rozdíly demografických ukazatelů podle velikostních kategorií obcí nejsou příliš významné.**
Demographic municipality patterns according to the population size do not show strong differentiation.
- **Venkovské obce (-1999) mají v průměru vyšší míru migračního salda (oproti očekávání) než velká města.**
Rural municipalities (-1999 population) display on average (against the expectation) higher net migration rate compared to larger cities.
- **Ukazatele reprodukce (plodnost, úmrtnost) jsou vyváženější na venkově, protože je zde vyšší plodnost a o něco kratší naděje dožití.**
Reproduction indicators (fertility, mortality) are more balanced in villages because of higher fertility while life expectancy is a little bit shorter.
- **Podíl dětí narozených živě mimo manželství a index interrupce na živě narozené jsou nižší na venkově.**
However, the percentage of nonmarital livebirths and induced abortions to livebirths ratio is lower in rural areas.
- **Gradient demografických změn není jednosměrný v závislosti na velikosti obce, protože největší města mají specifickou věkovou a vzdělanostní strukturu, včetně více pracovních příležitostí, a proto mají i jiné vzorce.**
The gradient of demographic patterns is not unidirectional because the largest cities due to their special age and educational structure, including job opportunities, mostly show a different picture.